

21

Anket veya Röportaj Hazırlama

Hedef

Anketler ve röportajlar bilgi edinme şekilleridir; ana dil eğitiminde de önemli büyük bilgi edinme kaynaklarıdır. Niteliği, önemli ölçüde sorgulama şekline bağlı gerçek ifade ve "veriler" sağlar; soruların üzerinde kafa yormak kesinlikle yararına olacaktır. Öğrenciler bu sırada ana dillerini, yeni bir bağlamda farkındalıkla ve idrak ederek uygulamayı da öğrenirler.

3.-9. Sınıflar

30-90 dk.

Materyal:

Belki bir anket/röportaj örneği

Öneri:

- Burada anketten kastımız, örneğin 20 kişinin daha çok, kısa sorulara verdiği cevapların belirlenip sayıldığı sorgulamalardır (örneğin televizyon izleme oranı ya da tatil yerleri gibi konularda). Buna karşın röportajda, uzun cevap ve raporlarla sonuçlanan daha açık sorular sorulur. Röportajlar zahmetli değerlendirilme şekli sebebiyle de, çoğu zaman tek ya da az kişiyle yapılır.
- Röportaj veya anket konusu belli olmalı; genelde dersin de odağında olan ve insanların kendi kültürlerinin bilirküşisi olarak sorgulanacakları konu bütünlüğünden belirlenir. Örnekler: Ebeveynlerimizle, büyükanne ve babamızla 'eskiden ve bugün boş zaman' konusunda röportaj. – Arkadaş ve akrabalarla 'Burada ve köken ülkede serbest zamanı değerlendirme' konusunda telefon röportajı. Farklı insanlarla 'Kız ve erkeklerin hakları ve rolleri' konusunda röportajlar.
- Röportaj ve anketler için mutlaka değerlendirilecek yeni olanaklar, telefon ve skype üzerinden oluşur; yazılı anketler için de e-posta, sms, facebook vs. Bu medyal araçlar sayesinde insanlarla köken ülkelerinde de röportaj yapılabilir, bundan da mutlaka yararlanılmadır.

Plan:

- Kendi röportaj ve anketlerini gerçekleştirmeden önce konuya ve "metodolojiye" giriş yapılmalıdır. Öğretmen bunun için ana dil eğitimi dersinde, örgün ders deneyimlerinden kesinlikle faydalanabilir (bu, öğrencilere ya da örgün eğitim öğretmenlerine sorarak çözümlenebilir).
- Giriş için seçenek: Öğretmen bir öğrenciyi günlük bir konuyla ilgili sorgular ve belki bilinçli olarak iyi ve uygun olmayan sorular sorarak pratik bir örneği oynar. Bu ses kayıt cihazıyla, örneğin cep telefonuyla gerçekleştirilir, soru ve cevaplar böylece tekrar dinlenebilir.
- Bu tecrübe idrak edilir ve iyi bir anket veya iyi bir röportaj kriterlerinin belirlenmesi için fırsat kabul edilir. Öğrenciler, kendi anket veya röportajlarında bu kriterlere dikkat etmelidir.
- Anketin hazırlanmasında gerekli adımlar aşağıda sıralanmıştır (röportaj için bkz. aşağıda):

Anket Oluşturma Adımları

- ▶ Anketin hedeflerini belirlemek (ne öğrenmek istiyoruz?).
- ▶ Uygun sorular sormak. Burada iki tür soru ayırmak gerekir:
 - *Karar soruları:*
Burada cevap olasılıkları önceden verilmiştir (ve böylece daha kolay yorumlanır ve değerlendirilir).
Örnek: "Almanca'yı mı, yoksa İngilizce'yi mi konuşmayı daha çok seviyorsunuz?". Bu tür, anketlerin karakteristiğindedir.
 - *Açık sorular:*
Burada birden fazla ve uzun cevaplar mümkündür.
Bu daha geniş ve heyecanlı bir bilgi yelpazesine neden olur, ancak değerlendirmede daha zordur.
Örnek: "Sizin görüşünüze göre okulda öğrenmemiz gereken nedir?".
Bu tür, daha çok röportajlarda bulunur.

- ▶ Şimdiden cevapların nasıl değerlendirilmesi gerektiği üzerinde düşünmek (sayılması, özetlenmesi, yorumlanması vs.). Öğretmen burada mutlaka devreye girmelidir.
- ▶ Sonucu sunma şeklini de şimdiden düşünüp açıkça kararlaştırmak.
- ▶ Soru ve cevapların nasıl ve nerede kaydedileceğini belirlemek (teyp veya cep telefonu ile kayıt; yazılı özetleme). Anket, ikili gerçekleştiriliyorsa öğrenci 1, soruları sorar, öğrenci 2 kaydeder ve de yorumlar.
- ▶ Anket için uygun yer düşünmek (dikkati dağıtacak bir şey yok, gürültü yok).
- ▶ Uygun kişileri seçmek, anketin hedef ve bağlamı hakkında bilgilendirmek ve katılım rica etmek.
- ▶ 2-3 kişiyle deneme gerçekleştirmek; tek tek teşekkür etmek.
- ▶ Anketi başka kişilerle yapmak; tek tek teşekkür etmek.
- ▶ Anketi yazılı değerlendirmek: Kaç kişi ne cevap verdi? Ne öğrendik? (Tek tek sorulara verilen cevapları özetlemek)? Yeni olarak neler öğrendik ve gördük? İlginç ya da utanç verici olan neydi?

**Röportaj için
tamamlayıcı maddeler
(anketten daha zor):**

- ▶ Sonuçların önceden belirlenen kurala göre sunulması (örneğin 10 dakikalık kısa sunum veya afişle).
- Sorular burada röportaj yapılan kişiyi konuşturması için açık ve geniş şekilde ifade edilmelidir. Röportajın akıcılığı için tek kelimeyle cevaplanabilecek sorular sorulmayacak. Nasıl, ne, neden, nerede ve ne zaman soruları sormak ve bir şey kulağa ilginç geliyorsa sormak daha ziyade uygundur.
- Cevaplar röportaj süresince madde madde not edilir veya kaydedilir. Uzun röportajlarda kelimesi kelimesine yazıya dökmek meşakkatlidir. Yazıya dökmek yerine sonucun sunulmasında ses kaydından iyi bölümler seçilip tanıtılabilir.